

enim pertransiit ad eos, et ipsi non peccaverunt; aut ipsi peccaverunt quo sermone negotium operationis exprimitur, et ad eos non pertransiit nisi imitatione sola.»

AUGUSTINUS. Si quis intemperantia sibi podagram faciat, eamque transmittat in filios, quod sæpe contingit; nonne recte dicitur, in eos illud vitium de parente transiisse? Ipsos quoque hoc in parente fecisse, quoniam quando ipse fecit, in illo fuerunt; ac sic ipsi atque ille adhuc unus fuerunt: fecerunt ergo, non actione hominum, sed ratione jam seminum. Quod ergo aliquoties invenitur in corporis morbis, hoc in illo unius primi genitoris antiquo magnoque peccato, quo natura humana universa vitiata est, factum esse noverat, qui lucidissima locutione, quam vos conamini tenebrare, dicebat: « Per unum hominem peccatum intravit in mundum, et per peccatum mors, et ita in omnes homines » pertransiit, in quo omnes peccaverunt¹. » Gratiam quippe Christi commendare intenderat, a contrario formam constituens, et regenerationis principem principi generationis opponens.

CLVIII. JULIANUS. « Illud autem quod te opponere credidisti, vel in isto libro, cui nunc respondeo, vel in his quos ad Marcellinum scripseras, tum transiisse peccatum, « quando omnes homines, » ut tuis verbis utar, « ille unus fuerunt²; » sine difficultate veritas deterit, et irrisioni cujusce prudentis exponit. Nam tali argumento præter impietatem tuam nihil aliud indicatur: impietatem, inquam, qua credis ita esse animarum traducem, in Tertuliani olim et Manichæi profanitate damnatam, sicut est etiam corporum tradux: quod tam nefarium est, ut cum a nobis in ea epistola, quam ad Orientem misimus, vobis fuisset objectum, tu in his libris, quos nuper ad Bonifacium

¹ Rom. v, 12. — ² Vide lib. 1 de peccator. Merit. cap. 10.

misisti, negando a te propulsare coneris. Ais enim: » Dicunt autem nos animarum traducem confiteri; quod in cujus libris legerint nescio¹: « ut a te videlicet nihil dici tale dejeres. Porro ut falsitas tua tuorum verborum collatione prodatur, quomodo traducem animarum, profanam revera opinionem, tuis dicis sensibus non teneri; cum profitearis, omnes homines illum unum fuisse? Si enim non credis partem animæ seminibus illigatam; quo ore scribis, omnes homines Adam solum fuisse, cum homo utique nisi anima et corpus simul esse non possit? »

AUGUSTINUS. Putas hominem non posse dici solum hominis corpus: cum scias ipsum filium Dei unicum Dominum nostrum Jesum Christum, sub Pontio Pilato crucifixum, et sepultum, sicut tota ejus Ecclesia confitetur, et hæreses multæ, in quibus et vestra est; et tamen solum corpus Christi sepultum est. Debuit ergo secundum te Jesus Christus filius Dei unicus Dominus noster non dici sepultus; quoniam non ex solo corpore, sed ex Verbo Dei et anima rationali et corpore est Christus Dei filius unicus Dominus noster: sed cum venisset ad hæc verba confessio, sub Pontio Pilato crucifixus est; subjici debuit, et corpus ejus sepultum. Nec de ipso primo homine, de quo agitur, dicere Scriptura debuit: « Finxit Deus hominem pulverem terræ²: » quia solum hominis corpus ex terra est. Ipsum denique Deum errasse clamate, qui mortem minando, dixit homini: « Terra es, et in terram » ibis³: » cum potius ex tua doctrina debuerit dicere: Terra est corpus tuum, et in terram ibit. Quia ergo fuit Adam, et in illo fuimus omnes⁴, quod ante nos catholici doctores secundum Scripturas sanctas in sancta Ecclesia didicerunt, atque docuerunt; ideo dixi: « Omnes ille

¹ Vide lib. III contra duas Epist. Pelagian. cap. 10. — ² Gen. 11, 7. —

³ Id. III, 19. — ⁴ Ambros. lib. VII in Luc. cap. xv, v. 24.

» unus fuerunt; quia et illi duo, masculus et foemina, non » jam duo erant, sed una caro ¹. » Et ego de omnibus genitis dixi, quoniam quando peccatum est, omnes ille unus fuerunt: nondum quippe inde fuerat ullus in matrem seminatione transfusus; et utique filii a viris transfunduntur in foeminas. Et qualibet ergo, et quantalibet parte, omnes qui ex illo nati sunt, ille unus fuerunt, sive secundum solum corpus, sive secundum utramque hominis partem; quod me nescire confiteor, nec me pudet, ut vos, fateri nescire quod nescio: nec ideo tamen nescio, de omni homine scriptum esse: « Homo vanitati similis » factus est, dies ejus velut umbra praetereunt ²: » quia et alibi eadem sancta Scriptura dicit: « Verumtamen » universa vanitas omnis homo vivens ³: » quod justo Deo create non fieret, si peccatum originale non esset.

CLXIX. JULIANUS. « Deinde etiamsi hoc solum ad carnem referas; nec sic potest haec intelligentiae tuae fatuitas excusari, qua dicis, » Omnes ille unus fuerunt: » cum eo tempore quo peccavit Adam, jam duo essent homines, non unus, id est, ipse et uxor ejus; de quorum substantia, non culpa, genus hominum, secundum quod Deus instituerat, pullulavit. »

AUGUSTINUS. Jam dixi, et ecce iterum dico: ego de his dixi: Omnes ille unus fuerunt, quos fuerat seminaturus, id est, generaturus Adam. Ex illo ergo uno principaliter erant tracturi nascentes originale peccatum, qui genuit. Illa autem (qua conjuncta duo fuerunt) quod excepit concepit, peperitque posterior, quamvis peccaverit prior. Unde et sancta Scriptura in lumbis patris Abraham dicit fuisse filios Levi, et in illo a sacerdote Melchisedech fuisse decimatos ⁴: ad Hebraeos Epistolam, lege et linguam corrige.

¹ Matth. xix, 6. — ² Psal. cxliii, 4. — ³ Id. xxxviii, 6. — ⁴ Hebr. vii, 5.

CLXXX. JULIANUS. « Denique Abeli filio parentum peccatum nihil nocuisse, sanctitas ejus Scripturis omnibus celebrata testatur. »

AUGUSTINUS. Cur ergo non ipsum posuit Apostolus imitandum, qui primus justus fuit; sed cum de duobus hominibus ageret, quorum unus in condemnationem mitteret, alter in justificationem, Adam dixit et Christum ¹? Si autem Abel legem non habebat in membris repugnantem legi mentis, quam sicut justus debellabat interiore certamine, et si caro ejus non concupiscebat adversus spiritum, nihil ei nocuerat peccatum parentum ². Sed quisquis talem dicit fuisse Abel, dicat eum carnem non habuisse peccati: cum procul dubio Dominus Christus non habuisset similitudinem carnis peccati, nisi aliorum omnium hominum esset caro peccati.

CLXXXI. JULIANUS. « E regione Caïn, invidus, parricida, de eadem natura progenitus, non eadem voluntate proventus, excarnificante animum tremore vastatur. » Ergo » in hunc mundum peccatum intrasse per unum, Apostolus » dixit, et per peccatum mortem, et ita in omnes homines mortem pertransisse qui peccaverunt ³: » quæ sententia catholico dogmati conveniens, nihil vobis impertit auxilii. »

AUGUSTINUS. Mortem cum peccato pertransisse ostendit Apostolus, dicendo: Et ita in omnes homines pertransiit. Propter hoc et infantes cum baptizantur, eruuntur de potestate tenebrarum: alioquin cum magna injuria Dei, sicut jam diximus, et sæpe dicendum est, exorcizatur et exsufflatur imago Dei, si non ibi ille exorcizatur et exsufflatur princeps mundi, qui mittitur foras, ut sic illic habitatio Spiritus sancti ⁴. Scelus autem quod fecit Caïn, ad originis causam non pertinet, quoniam voluntate commissum est.

¹ Rom. vii, 23. — ² Gal. v, 17. — ³ Rom. v, 12. — ⁴ Joan. xii, 31.

CLXXXII. JULIANUS. « His enim est ordinata verbis, quibus exemplum præcedens, et studium sequens imitantis ostenditur. »

AUGUSTINUS. Jam tibi dictum est : Abel ergo ei debuit opponi a contraria parte, non Christus.

CLXXXIII. JULIANUS. « Cæterum si generationem peccato aut infectam, aut obnoxiam voluisset ostendere ; non dixisset per unum hominem intrasse peccatum, sed per duos. »

AUGUSTINUS. Jam responsum est. Nihil dicis, et tamen dicis ; et dicis, quoniam rectum non potes invenire quod dicas.

CLXXXIV. JULIANUS. « Nec dixisset : » In eo transit mors, in quo omnes peccaverunt : « sed, in eo in quo de primi hominis et de primæ mulieris diabolica voluptate¹ et carne fluxerunt ; quod si pronuntiavisset, non vestrum dogma firmasset, sed omnes suas sententias subruisset Apostolus. Ergo peccantium voluntatem et peccati accusat exemplum : ac per hoc, vos et ratio depræliatur, et Paulus. »

AUGUSTINUS. Ergo in Abel primo justo ponere debuit justificationis exemplum, sicut in Adam primo peccatore positum putatis esse peccati. Cur enim non pigeat eadem tibi respondere, cum te non pudeat eadem toties frustra repetere ?

CLXXXV. JULIANUS. « Usque ad Legem enim peccatum in hoc mundo² : peccatum autem non imputabatur, cum Lex non esset ; sed regnavit mors ab Adam usque ad Moysen, etiam in eos qui non peccaverunt, in similitudinem prævaricationis Adæ, qui est forma futuri. » Qualitatem peccati appellationum varietate discernit, ut aliud ostendat esse peccatum, aliud prævaricationem ; vultque in hoc duntaxat loco, omnem quidem prævaricationem

¹ Voluptatem suo more ponit pro concupiscentia. — ² Rom. v, 13 et 14.

peccatum videri, non omne autem peccatum prævaricationem ; ut per vocabulum prævaricationis peccato crescat invidia, magisque rei esse videantur, qui fuerint præcepta transgressi, quam qui sine Legis admonitu rationis ingenitæ dissimulatione deliquerint. Ante eam ergo Legem, quæ per Moysen data est, et consignata litteris, cujus sanctione actuum forma præscripta est, quam ignorare populo sub ea degenti non licuit, medium illud tempus inter Adam et Moysen, mortales varia studiorum pravitate pollutos, peccati Apostolus, non prævaricationis accusat. »

AUGUSTINUS. Quid est ergo, « Regnavit mors ab Adam usque ad Moysen, et in eos qui non peccaverunt, in similitudinem prævaricationis Adæ? » Quomodolibet enim distinguatis, contra vos dixisse Apostolus invenitur. Nam si, « Regnavit mors et in eos qui non peccaverunt, distingueritis ; quomodo sit justum, nisi propter originale peccatum? Et ideo tanquam quæreretur, quare regnaverit et in eos qui non peccaverunt, responsio reddita est, « In similitudinem prævaricationis Adæ ; » id est, non propter sua propria peccata, sed quoniam sui similes genuit prævaricator Adam ; sicut exposuerunt hæc verba etiam qui ante nos catholici doctores fuerunt. Quamvis enim peccatum illud primum atque unum, quod per unum hominem intravit in mundum, commune sit omnium, propter quod dictum est, In quo omnes peccaverunt : tamen sua propria parvuli peccata non habent. Et ideo de illis etiam hoc veraciter dici potuit, quod non peccaverunt ; sed regnavit in eos mors in similitudinem, ut dictum est, prævaricationis Adæ. Si autem, « Regnavit mors ab Adam usque ad Moysen et in eos qui non peccaverunt in similitudinem prævaricationis Adæ, » Id est, et in eos qui peccaverunt quidem ; sed non in similitudinem prævaricatio-

nis Adæ peccaverunt ; neminem secundum vos invenitis , quia omnes qui peccaverunt in similitudinem ejus peccasse , id est , exemplum ejus secutos esse contenditis . Fovea igitur vulpeculæ ex utraque parte conclusa est : non est qua intret , ut lateat ; aut si jam ibi latebat , non est qua exeat , ut evadat .

CLXXVI. JULIANUS. « Ut quibus lex data non est , intelligantur non esse præcepta transgressi ; rei autem convincantur , quoniam negligentes rationem , quam proprii in unoquoque protestantur affectus , vel humanæ societatis vel pudoris jura temeraverint ; atque ideo mutua quidem imitatione , non tamen legis , quæ necdum lata erat , dicuntur transgressione peccasse . Usque ad legem ergo peccatum fuit , non prævaricatio : post legem autem , non solum peccatum , sed etiam prævaricatio¹ . Regnavit autem mors æterna , quam Adæ , si peccasset , ascripturum se Deus sponderat . Igitur illa mors peccato debita , mors pœnalis , regnavit et ante legem , in eos qui peccaverunt , sicut in Sodomitis , et his qui diluvii tempore propter iniquitatem , voluntariam tamen , vel varia sunt ætate consumpti , regnavit : et post legem , in his quos reos prævaricationis invenit . »

AUGUSTINUS. Quoniam mortem nisi æternam non vis esse pœnalem ; si mors pœnalis non est , quæ a corpore animam separat , cur eam timet natura , quam sic laudas , ut neges esse vitiatam ? Quid causæ est , ut infans ubi paululum ab infantia progredi cœperit , jam formidet occidi ? Cur non ita ut in somnum , sensus est proclivis in mortem ? Cur magni habentur qui mortem non metuunt , hique tam rari sunt ? Cur etiam ipse qui concupiscentiam se dixit habere dissolvi , et esse cum Christo² , non vult tamen spoliari , sed supervestiri , ut absorbeat mortale a vita³ ?

¹ Rom. v, 13. — ² Philip. 1, 23. — ³ 2 Cor. v, 4.

Ut quid Petro dictum est de ipso glorioso fine , « Alter te » cinget , et feret quo tu non vis¹ ? » Si ergo frustra mors timetur , ipse timor ejus est pœna : si autem anima separari a corpore naturaliter non vult , ipsa mors pœna est , quamvis eam in usum bonum gratia divina convertat .

CLXXXVII. JULIANUS. « Quoniam ea judicante justitia , quæ non imputat peccatum , nisi a quo liberum est abstinere , hi qui sine lege peccaverunt , sine lege judicantur , et hi qui in lege peccaverunt , per legem judicantur² . Quod autem ait Apostolus , « Sed regnavit mors » ab Adam usque ad Moysen , etiam in eos qui non peccaverunt , in similitudinem prævaricationis Adæ³ : » fecit translucere quod senserat , id est , Judæos sub lege peccantes similiter ut Adam prævaricatos fuisse definiens , quia et illi primo homini , licet non libris , auribus tamen commendata lex fuerat abstinendi a gustu arboris : in quo obedientiæ exploratio fuit ; de qua contra præceptum edendo , prævaricationis crimen incurrit . Ergo et post datam legem ministerio Moysi , peccans populus , in similitudinem prævaricationis Adæ deliquisse convincitur ; quia , ita ut ille , legis transgressione peccabat : in media autem ætate duarum legum , primæ datæ , non scriptæ , secundæ vero et latæ et litteris traditæ , qui peccarunt , non a peccato ostenduntur alieni , sed non in similitudinem prævaricationis Adæ , quia legem non acceperant , perhibentur errasse . »

AUGUSTINUS. Ubi negas similitudinem prævaricationis Adæ , te ipse convincis , quod hi qui sine lege peccaverunt , non primi hominis exemplo sunt rei : non est igitur imitatio , sed regeneratio , qua per peccatum mors in omnes homines pertransiit . Neque enim si tam proluxa tempora quæ ante legem fuerunt , transilisset hæc mors ,

¹ Joan. xxi, 18. — ² Rom. 11, 12. — ³ Id. v, 14.

quæ per peccatum primi hominis intravit in mundum, et a Judæis serpere inciperet, qui prævaricatores legis effecti sunt, ut servaret similitudinem prævaricationis Adæ, diceretur de illa, « Per unum hominem intravit, et per omnes homines pertransiit¹. » Cui enim, non dico stulto, sed fatuo, persuadebitis, mortem per unum hominem intrasse, et per omnes homines pertransisse; quam dicitis tot gentes et tot sæcula prætermisisse, et ad eos qui legem acceperant, intactis cæteris, pervenisse, et cum et in eos mortem regnasse dicatis, qui non in similitudine prævaricationis Adæ, sed sine prævaricatione, quia sine lege peccaverunt? Prorsus non est unde vestram corrigatis errorem, nisi redeatis ad catholicam fidem, quæ homini primo principi generationis hominem secundum principem regenerationis opponit.

CLXXXVIII. JULIANUS. « Qui Adam forma dicitur futuri, id est, Christi: verum forma a contrario, ut sicut ille peccati, ita hic justitiæ forma credatur. Sed sicut incarnatio Christi, justitiæ fuit forma, non prima, sed maxima²; quia et ante quam Verbum caro fieret, ex ea fide quæ in Deum erat, et in Prophetis et in multis aliis sanctis fulsere virtutes; veniente autem temporum plenitudine, exacta in Christo justitiæ norma resplenduit, et qui prædictus fuerat pater futuri sæculi³; tam præcedentium sanctorum, quam etiam sequentium remunerator emittit. »

AUGUSTINUS. Agnoscimus hæresim vestram: definivit enim Pelagius, quod non ex fide incarnationis Christi antiqui vixerint justii; quia videlicet nondum in carne venerat Christus⁴. Cum profecto id futurum non prænuñtiassent, nisi priores utique credidissent. Sed in hanc ab-

¹ Rom. v, 12. — ² Beda, Præfat. in Cantic. cap. 3. — ³ Isai. ix, 6. — ⁴ Vide lib. 1 contra duas Epist. Pelagian. cap. 21.

surditatem cecidistis, dum defenditis esse potuisse per naturam legemque justitiam: utrumlibet autem si verum est, ergo Christus gratis mortuus est.

CLXXXIX. JULIANUS. « Ita etiam in parte contraria Adam dicitur forma peccati, non prima, sed maxima. »

AUGUSTINUS. Unde ergo non prima, sed maxima? quando quidem propter exordium generis humani, non negas primam, nec invenis cur dicas maximam, nisi fatearis tanto gravius Adam peccasse, quanto ibi major non peccandi facilitas erat, ubi vitiata natura nondum erat, nec lex peccati in membris repugnabat legi mentis: cum qua pena omnis homo nascitur, periturus in æternum, si non renascatur, et perditus, nisi ab eo quæsitus inveniatur, qui venit quærere quod perierat¹.

CXC. JULIANUS. « Maximam autem dico, non quia diabolus magis reum fuisse diffitear: sed quia cum institutionis ratio peteretur, accommodatius Apostolus hominis, quem plurimum successio humanitatis aspexit, quam aëriæ substantiæ fecerit mentionem. Verum in ipsa humanitate primam mulierem deliquisse constabat; sed quia patrum in omnibus efficacior est et major auctoritas, eum dixit formam fuisse peccati, non a quo coepit delictum, sed qui per potestatem sexus virilis, magis fuisse probatur imitabilis. Vides nempe, ut consequentia intellectus veritatem sibi inesse testetur. »

AUGUSTINUS. Non imitationem imitationi, sed regenerationem generationi opposuisse Apostolum; ipsa Christi forma demonstrat; qui homini primo homo secundus opponitur. Si ergo non pertinent ad justitiam Christi, qui renascuntur; non pertinent ad peccatum Adæ, qui nascuntur; et non est Christus forma a contrario: sed quia forma est, procul dubio sicut renati ad justitiam Christi transeunt,

¹ Luc. xix, 10.

etiam parvuli, quamvis operari justitiam non valentes; ita cum transitu peccati ex Adam nati sunt, sive nascuntur, quamvis nec peccatum adhuc valeant operari. Agnosce formam, et noli esse contradictione deformis.

CXCI. JULIANUS. « Nunc intuere, quantum a tua expositione discordent, ut cætera ejusdem loci, ita illa verba, quibus Apostolus pronuntiat, « etiam in eos regnasse » mortem, qui non peccaverunt in similitudine prævaricationis Adæ, qui est forma futuri¹. » Si enim de naturali peccato ageret, de quo dixerat, ut videtur tibi, « In quo omnes peccaverunt: » qui essent hi, quos statim pronuntiat, non solum in prævaricatione Adæ; sed ne in similitudine quidem culpæ illius obnoxios deprehendi? »

AUGUSTINUS. Sed tu sic intelligis, qui non intelligis: Apostolus autem rationem reddidit, quare mors regnavit et in eos qui non peccaverunt, addendo et dicendo, in similitudinem prævaricationis Adæ; id est propterea regnasse ostendens mortem et in eos qui non peccaverunt, quoniam quamdam similitudinis formam ex Adæ prævaricatione traxerunt. Adam quippe induunt qui nascuntur, sicut Christum induunt qui renascuntur.

CXCII. JULIANUS. « Regnavit, inquit, mors etiam in » eos qui non peccaverunt in similitudine prævaricationis » Adæ²: » vides eum distinctionem fecisse perspicuam, inter eos qui similiter ut Adam, et eos qui dissimiliter erraverant. »

AUGUSTINUS. Si dissimiliter erraverant, ubi est ergo imitationis exemplum? Regenerationem redde generationi, non imitationem imitationi; et invenies formam, quam commendavit Apostolus veritatis, non quam finxit Pelagius vestri auctor erroris.

CXCIII. JULIANUS. « Quæ divisio naturali peccato non

¹ Rom. v, 14. — ² Ibid.

potest convenire: quod si esset, omnes prorsus æqualiter colligaret; nemo ergo esset cui malum hoc non inesset, et nullus inveniretur de quo vere posset dici, quia in similitudinem peccati illius non deliquisset, in cujus omnes veritate peccassent. »

AUGUSTINUS. Quod retinendo clamas, hoc verum est, et contra vos est: omnes prorsus originale peccatum æqualiter colligavit: nemo esset cui malum hoc non inesset, nisi per Christum gratia divina prodesset. In eos enim qui non peccaverunt, id est, qui sua peccata propria non fecerunt, ut mors regnaret, similitudo meruit prævaricationis Adæ, qui est forma futuri, id est, Christi. Sicut enim primo homine, qui nascuntur; ita secundo homine, qui renascuntur, induuntur.

CXCIV. JULIANUS. « Colligit autem Apostolus, et pronuntiat, esse alios qui peccaverint, sicut Adam; alios quos nec similitudo antiquæ prævaricationis aspersione: absolute ergo claret, morum crimina esse, non seminum. Atque ut breviter, quæ sunt acta, repetamus; ait Apostolus, « Per unum hominem intrasse peccatum: » hoc ratio ostendit imitationi, non generationi congruere, quæ est opus duorum. »

AUGUSTINUS. Quam multum eadem dicis, et nihil dicis: nec vides, quia si peccatum imitationis a genere humano cœptum, isto significaretur loco; per unam potius quam per unum in mundum diceretur intrasse; quæ ita prima peccavit, ut eam vir quoque ipsius fuerit imitatus. Sed quia generationem, non imitationem, volebat intelligi, Per unum, inquit, hominem peccatum intravit in mundum: aut ambos singulari numero includens, propter quod dictum est, « Igitur jam non sunt duo²: » aut eum potissimum commemorans, a quo est principium generandi, cum seminatio

¹ Rom. v, 12. — ² Matth. xix, 6.